№ 13 Należytość pocztowa opłacona ryczałtem. זיבעטער יאָהרגאַנג. פרייז 20 גראשן „CZĘSTOCHOWER CAJTUNG"

Biblioteka Jagiellońska Kraków

ששענסטאכאווער צייטונג

ערשיינט יעדען פרייטאג.
רעדאקציע און אדמיניסטראציע
ערשטע אלעע 6. טעלעפאן 201.

אבאנאמענטס-פרייז
פאר א מונאט 20 גרשן.
אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע:
Częstochowa, Aleja 6. telefon 201.

אנאנסען
פאר א מילימ
פאר'ן מעקסט 24 גרשן
אין טעקסט 60
פאר'ן אינהאלט פון די אנאנסען איז די ... פארשליך.

Piątek dnia 30 marca 1928 — ליכט ציינדען 5.46 — פרייטאג, ט' ניסן ה' צו תרפ"ח.

זאל „וואַרטאַ"

יודישע ארטיסטען אונטער דער לייטונג פון ארטיסט ח' ביאלקאוויטש טיט'ן אנטייל פרויען: ביאלקאוויטש, גאלדשטיין, לובארטאוסקא, טענער: ביאלקאוויטש, בלאט, הינער, חיינבערג, ליבערמאן א.א.

ביקעטען אין דרוק. פון ה' באטשאן, פרייטאג פון 5 אוי., שבת פון 11 פריה אין קאסע.

נעש.פיהרער ה' עפשטיין. מוזיק ה' בלומשטיין

נאסטרעלען פון ליעבלינג פון הינען פובליקום. זינג. ליבהאבער מרעסיער פון הילנער פאלקס - טעאטער

מ. טרילינג. לעצטס 3 פאר יום-טוב פארשטעלונגען!

היינט, פרייטאג ד. 30 מערץ
פונקט. 8-30 אוועגד
ווערט געשפילט די איבעראל באליבטע קאמישע אפערעטע
אין 4 אקטען פון שור
א מענש זאל מען זיין

מארגען, שבת ד. 31
האלב 4 נאכמיטאג
ווערט געשפילט צום לעצטען מאל די אפערעטע
אין 3 אקטען
כאווקאזער ליבע

שבת האלב 9 אוועגד
פרעטיערע! נייעס! פרעטיערע!
ווערט געשפילט צום ערשטען מאל די איבעראל בעוואוסטע מעלאדראמע מיט געזאנג און טענץ אין 5 בילדער פון ראקאח
דער בטלן.

מצות כשר לפסח

פון דער בעוואוסטער בעקע"י
שלום זילבערפעלד פילסודסקי 13
איך מאך בעקאנט מיינע געהרטע קונדען, דאס מיר באקען שוין מצות היגיענים און פון בעסטען סארט טעהל צו ביליגע פרייזען.
קומט ווען איהר זיך איבערצייגען.

מצות כשר למהדרין

ביליג און שהן
פון דעם בעוואוסטען מצה בעקער קען מען נור בעקומען ביי
נ. ד. ווגוק, אגראדאווא 23
אויך אין דער בעקערי נארנצארסקא 72.
קומט ווען איהר זיך איבערצייגען.

די מאדערנסטע אויפארבייטונג פון
צעמענט-פליטען אויף באדניקעס
א. פראסקוראווסקי, פילסודסקי 31
דארט זענען צו פערדינען 2 נעמויערטע סקלאדעס

וויכטיג פאר סוחרים!

איך מאך בעקאנט דאס איך נעהם אן
אבצופיהרען מיט א לאסט-אויטא-וואגען אלערארט סחורות
פון דער באהן און אויך אויף דער אומגעגענד
צו מעסיגע פרייזען.
פון אכטונג
J. OPALA, Ostatni Grosz, Kościelna № 5.

CERES שפייז-פעטס איז פריש אנגעקומען. צו בעקומען אין אלע קשלענישל-געשעפטען! די אויסארבייטונג פון צערעס-שפייז-פעטס אין אנגערע פאבריקען שטעהט שטענדיג אונטער דער פערזענליכער השגחה פון הרב שמחה פרענקעל פסקאווינא און קען דער שפייז-פעטס רעקאמענדירט ווערען אלע פרומע יודען.

SATURNIA, S. A. Warszawa

עס איז נישט גענוג בלויז צו פערלאנגען **צערעס**— איהר מוזט זיך אויך איבערצייגען אז דער סוחר גיט א"ך טאקע עכטען **צערעס**

עכטער צערעס איז נאר אין פעקלעך מיט א גרון-רויטען שליף און מיט'ן אויפשריפט **CERES צערעס**. ווערט לויזערהייט קיינמאל נישט פערקויפט.

זא אלי ואגוחו—
התנאה לפניו במצוות
(שבת קל"ג).

אויף ארבע כוסות און א גאנץ פסח

קויפט נאר די בעסטע וויינען אויף דער וועלט
די ארץ-ישראל וויינען

„כרמל"

כשר לפסח

„כרמל" וויין איז דער וויין פון דיינע ברידער אין ארץ-ישראל, וועלכע בויען פאר דיר און דיינע קינדער דעם גאציאנאלען היים.

„כרמל" וויין שטעהט אונטער דער השגחה פון די רבנים ואנענפעלד און קוק אין ארץ-ישראל און איז כשר לפסח אפילו למהדרין מן המהדרין.

גיט אכטונג אויף דער שוץ-מארקע: 2 מרגלים טראגען דעם אשכול". אלע „כרמל" וויינען אהן דער מארקע זענען פאלסיפיקאטען.

צעברעכען שטעה איך בעם פרישען קבר פון מיין יונגענד פריינט
שמואל הערשליכאוויטש
עס איז שוער זיך צו פרייפען ווען מען פערלירט אזא אמת'ן הארציגען פריינט.
מרדכי מערין.

אונזער חבר מ. טרילינג צוליעב'ן טויט פון זיין
פאטער
דריקען מיר אויס אונזער טיעפסטען מיטגעפיהל.
חנה ביאלקאוויטש
ר. ביאלקאוויטש

מיר נעמען דעם ווארימסטען אנטייל אינ'ם גרויסען טרויער פון אונזער זעהר געשעצטען רעדאקטאר ח' **ישראל פלאצקער** און פאמיליע צוליעב דער פטירה פון זיין ברודער דער אסטרשוער רב
הרה"ג רבי **מאיר דן פלאצקי** זצ"ל
און דריקען זיי אויס דעם טיעפסטען מיטגעפיהל
רעדאקציע
„ששענסטאכאווער צייטונג".

ניטרטנקט!

אין די אלט בעקאנטע פירמע פון
נעבי ידער **גאלד און באָרטנשטיין**
אלטער מארק נומער 9
ווו עס איז צו בעקומען וויין, טער, און שפירט של פסח
די בעסטע געטראנקען און רעיעלסטע בעהאנדלונג.
קומט ווען איהר זיך איבערצייגען!

ביין כשר לפסח!

עמפעהלט א גרויסען אויסוואהל פון פערשיעדענע
וויינען און מעהד
די בעסטע סארטען און צו ביליגע פרייזען
דאס לאנג-געגוים טירענדע ווין-געשעפט פון
ש. גאלד סטראזשאצקא 16
און ווין-קעלער ווארשאווער נאס 11.

בעקאנטמאכונג.
דערמיט ווערט בעקאנט געמאכט, אז בי
ש. הערצבערג (פירמא קרשכניאווסקי) **ווארשאווער נר. 3**
איז צו בעקומען
וויין, מעד יו"ש 96-ער, שליוואוויץ, כאניאק
כשר לפסח ווי אויך **ארץ-ישראל-וויינען**
אלערליי סארטען צו מעסיגע פרייזען.

צו דער ארבייט!

עס איז דאכט זיך גאנץ אויבריג צו רעדען העגען דער גרויסער חוב־מונקעס פון אונזערע עקאנאמישע פעראיינען הין דער סוחרים - פעראיין און קלענהענדלער-פעראיין, העלכע ענזיס־מירען בײַ אונז אין פוילען א רײַהע פון יאחרען.

מיר הצפען שוין איצט אז די דאזיגע עקאנאמישע פעראיינען זענען פאר זײַערע מיטגליעדער נויטיג אזוי הין לופט צום אטעמען, אז אזוי די גרויסע סוחרים הי די קלענהענדלער העלפען שוין לאנג נישט געקענט ענטוויקלען און אויב נישט שלעכט איז דאס געהיים בײַ א גרויסען טייל פון זיי, העלכע העלפען געהיים געפאלען אונטער דער לאסט פון געהיימע שחערינקײַטען, האט בעדראהען זײַער ענטוויקלונג, הען נישט דאס האט דער אָרגאניזירטער פעראיין האט בײַ יעדער געלעגענהײַט זיך בעמיהט אויסצובעסערען האט עס איז געהען נויטיג און צו בעזײַטיגען די שעריכלונגען.

עס איז אויבריג אנצוהײַזען אויף די שפײַער-לאסט און די לעצטע נאָפּלחמה-יאהרען, העלכע לונט אויף די פלעצער פון די גרעסערע און קלענערע סוחרים און בעלי-מלאכות און נאָך א דאנק דער בעמיהונג פון די אנפירער פון די פעראיינען, העלכע האבען בײַ אלע זײַנע מיטגלידער נישט צופרידען געהאט אז זיי האבען אויף זײַנע פלײַצעס.

אָבער צו האט זאלען מיר אויסרעכנען די אלע זאכען, צו העלכע די דאזיגע עקאנאמישע פעראיינען זענען אזוי גוטיג, הען מיר אלע הײַסען קלאר און יעדער סוחר פיהלט דאס אויף טריט און שריט.

איצט אָבער צום בערויערען מוז מען אנערקענען אז טאקי אט די דאזיגע סוחרישע פעראיינען, דער פוח־רים-פעראיין און דער קלײַנהענדלער-פעראיין זענען בעת די לעצטע יאָר פאָרגעקומענע סײַם-און סענאט-האַה־לען און א זעהר גרויסער מאָס צו־שטערט נעהאָרען און דאס איז צוליב דער נישט-קלאָרער שטעלונג צו די האהלען, האט די דאזיגע פעראיינען האבען נעהאט. דער סוחרים-פעראיין האט הין בעהאוסט איינגאנצען קײַן פע־סטע שטעלונג צו די האהלען נישט אָנגענומען און דער קלײַנהענדלער העלכער האט אָפיציעל צוגעטרעטען צום אזוי-גערופענעם נאציאנאלען בלאָק איז אין סיוף שטערט צושפאלטען געהאָרען, הײַל קורס כל זענען מעהר־סטענס מיטגלידער נישט צופרידען געהען מיט דער דאזיגער טאקטיק פון זײַערע אנפיהרער און יעדע שפארט האט געהען הין זי האט געפונען פאר פאסיג און בעזונדער האט ארויסגערו־פען בײַ אלע די גרעסטע פערבינד־רונג דאס האט די קלײַנהענדלער זע־נען געבלובען אָהן א פארשטעהער צום, אין דער צײַט, הען די הענד־הערקער העלפע זענען געגאנגען מיט נאציאנאלומעטען-בלאָק האבען יא בע־קומען א טאגרעס.

אזוי זעהט דאס אויס כמעט און גאנץ פוילען, איבעראל איז דער פוח־רים-פעראיין געבליבען הין פעריתומ'ט, הײַל פון זײַנע פריהרינע צחי הוכמי־נע פארשטעהער אין סוף און סעגעס האט ער איצט קײַנעס נישט, חארום ח' הישליצקי קען בשום אופן נישט בע־פראכט הערען אלס פארשטעהער פון סוחרים-קלאס, העלכער האט איהם געהיים נישט געהעהלט און ער האט בעקומען זײַן מאנדאט פון דער מלו־כה-ליסטע פון דער סטאציע.

די קלײַנהענדלער-פעראיינען זענען אין אלע שטעדט געשאפען און גע־מײַלט אין צחי ריפט-נגען, פון העלכע קײַנער איז נישט צופריען, בײַ אונז אין טשענסטאכאוו איז די לאנג עס־האט בעסער הײַל מיר האבען בײַם סײַם נעהאט א אײַנהײַמלעכע יודישע ליסטע, אָבער הען די צענטראלע איז נישט פעראיינט קען דאך קײַן פרמ־נער פעראיין נעהים גארנישט אויפטהון.

עס איז אָבער אָהן ספק זעהר גע־פעהרליך פאר די דאזיגע מיכטיגע עקאָ־נאָמישע פעראיינען אז אזא נישט קלאָ־רע לאנג זאל לאנג דויערען, די פאר־שטעהער פון די דאזיגע פעראיינען מו־זען נעווענקען, אז דאס זענען נישט קײַן צדקה חברות העלכע מען קען א נעהיסע צײַט לאזען אויף הפקר, דאס זענען פעראיינען אין העלכע עס הענגט אָב דאס לעבען און די עגזיסטענץ פון זײַערע מיזענדער מיטגליעדער און אויב זי האבען זיך אויפגעשטעלט אין דער שפיץ, אויב זי האב־בען אויף זיך נענומען די לײַטונג און די פיהרונג פון די דאזיגע פעראיי־נען מוזען זי זעהען מיט אלע כוחות צו בעזײַטיגען דעם הערשענדען קרי־זיס, מוזען זי זיך בעמיהען מיט אלע כוחות אויפצוהעלפען די פעראיינען אזוי הי זי זענען געהען בין צו די האהלען, עס מוז אויסבעריגג קומען צו א אינערליכען שלום צווישען די מיט־גלידער, עס טאָרען מעהר נישט פאר־קומען קײַן רעזולטאטען, מען מוז פערגע־סען האט עס איז פארגעקומען און אלע הי אײַנער מוזען צומרעטען צו געמײַנ־שאפט נוצליכע און פרוכטבארע אר־בײַט העלכע זאל אבהיטען זײַער ענ־ווענען.

די ארבײַט איז גרויס און שווער, די פארגאנטוואָרטליכקײַט רופט אלע צו נאָרמאלער פלאנטעפיגער ארבײַט און דאס מוזען נעדענקען די מיטגליעדער בכלל און די אָנפיהרער בפרט.

פ.

חרה"ג רבי מאיר דן רפאל זצ"ל פלאָצקי.

אין חארשא איז די חשך נפטר געוואָרען אײַנער פון די גרעסטע גאונים און תלמידי חכמים פון איצטיגען דור, דער אָפטראָוער רב, רבי מאיר דן רפאל פלאָצקי ז"ל, א ברודער פון רעדאקטאָר פון דער „משענסטאכאוער צײַ־טונג" ה' ישראל פלאָצקער (דער אונטערשיעד אין די פאמיליען־נעמען פלאָ־צקי און פלאָצקער שפאטט פון א טעות האט איז פארנעקומען בײַם אײַנ־מעלדען דעם רב ז"ל, אין דער צײַט האט די גאנצע פאמיליע שרײַבט זיך פלאָצקער איז ער פערשריבען געהען פלאָצקי).

א גענויערע אָנשאצונג און א קורצע ביאָגראפיע פון'ם גרויסען נפטר העלען מיר געבען אין קינפטיגען נומער.

„אמאדא"
„שרוו", „אגוז"
„אמאדאָר",
כשר לפסח
מיט א הכשר פון ראָבינער סטענאלאָוויטש אויס דאנציג און פון האַרשאוער ראַ־בינאט
איז די בעסטע פלאנצענפוטער, וועלכע קען אויך אלס נאטור־פוטער פערוועגדעט ווערען.
נעגעראל פערטרעטער:
M. GROSMAN Piotrkowska 2.
שטענדיג פריש אויף לאגער.

פלוימען כשר לחג הפסח
צו בעקומען אין דער פירמע:
J. CZARNOCHA SOSNOWIEC
KOŁŁĄTAJA 6|8
— טעלעפאָן 427. —
צוליב דעם קלײַנעם קאפיטאל איז נאך פערבליבען ווערט די געהרטע קונדשאפט נעבעטען בײַציטענס זיך צו הענדען מיט בעשטעלונגען.
בעשטעלונגען ווערען אויסגעפיהרט נור אויף נאכנאהמע אדער באנק־איקאסס.

SALON MÓD
SALI GOLDMANÓWNY
I-a ALEJA 6
poleca eleganckie kapelusze w wielkim wyborze.
Ceny przystępne.

PRZETARG

Zarząd Powiatowej Kasy Chorych w Częstochowie odda w drodze pisemnego przetargu dostawę mebli na umeblowanie biur i na umeblowanie gabinetów lekarskich w ogólnej liczbie dla 100 ubikacji.

Przetarg nie obejmuje gabinetów rentgenowskich i wszystkich aparatów elektroterapeutycznych.

Termin składania ofert ustanawia się na dzień 15. kwietnia 1928 r.

Bliższych informacji zasięgnąć można u Dyrektora Kasy Chorych, począwszy od dnia 1 kwietnia 1928 r. w godzinach od 11-ej do 1-ej, za wyjątkiem niedziel i świąt i tam też można otrzymać ślepy kosztorys.

Dyrektor: (—) W. MIŁKOWSKI

Przewodniczący Zarządu: E. WICHURA.

איך נעם אנטייל אינ'ם גרויסען צער וואס האט געטראפען דער פאמיליע הערשליקאָוויטש צום טויט פון זייער מאן און פאָטער
שמואל נ"ע
און דריק אויס מיין טיעפסטען מיטגעפיהל.
ס. ח. עפשטיין
אינהאבער פון צעלולאָיד-וואַרען פאבריק.

מיר בעוויינען דעם טויט פון דעם יונג פערשטארבענעם
שמואל הערשליקאָוויטש
וועלכער איז געהען אײַנער פון די פיינסטע און הארציגסטע מענשען.
נישט קען שעף נאר א חבר און פרײַנד.
זאל אויהם די ערד גרינג זײַן!
דאס ארבײַטער-פערסאנאל פון דער פירמע
ס. ח. עפשטיין.

הננו מביעים את השתתפותנו החמה בצערו העמוק של חבר מועצת
הקהלה ר' ישראל פלוצקר לרגלי פטירת אחיו, הגדול בישראל
הגאון רבי מאיר דן פלוצקי זצ"ל
המקום ינחם אותו ואת משפחתו בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.
ועד ומועצת הקהלה
בצינסטוחוב.

הננו מביעים את השתתפותנו בצערו הגדול של ידידנו מ' ישראל פלוצקר
ומשפחתו על פטירת אחיו
הרה"ג רבי מאיר דן פלוצקי זצ"ל
המקום ינחם אותם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.
יעקב לעוויט ומשפחתי.

אונזער זעהר געעהרטען פרײַנד דעם רעדאקטאָר פון אונזער צײַטונג ה' ישראל פלאצקער
און פאמיליע דריקען מיר אויס אונזער טיעפסטען מיטגעפיהל צוליב דער פטירה פון זײַן
אונפערגעסליכען ברודער, דער אָסטראָווער רב
הרה"ג רבי מאיר דן פלאצקי זצ"ל
המקום ינחם אותם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.
ב. באָטשאן און פאמיליע.

מיט צער און טרויער בעוויינען מיר דעם טויט פון אונזער שעף
שמואל הערשליקאָוויטש
וועלכער איז געשטארבען אין בליהענדסטער עלטער.
ער איז אונז געהען א הארציגער חבר און פרײַנד.
דער פערבליבענער פאמיליע דריקען מיר אויס אונזער טיעפסטען מיטגעפיהל.
דאס ארבײַטער-פערסאָנאל פון דער פירמע
גרוצא און הערשליקאָוויטש.

מיר דריקען אויס אונזער טיעפסטען מיטגעפיהל דער פאמיליע
הערשליקאָוויטש צום טויט פון זייער ליעבען מאן און פאָטער, אונזער
לאנגיעהריגער שותף
שמואל הערשליקאָוויטש נ"ט
וועלכער איז געשטארבען אין וואַרשא אין זײַנע בליהענדע יאהרען.
פאמיליע גרוצא.

דיר פ. רעבינזאן.

ווי ארץ־ישראל רעגולירט איהר ארבייטסלאזיקייט.

(פאקטען און אויסזיכטען.)

די ערנסטע ירושה פונ'ם עקאנאמישן קריזיס אין נעהען, הי בעקאנט, די ארבייטסלאזיגקייט. בעת פ'האט זיך אנגעשטעלט דער בוי־פיבער פון אונזערע שטעדט זענען פיל מויזענדער יונגע חלוצים און עלטערע ארבייטער געבליבען אהן בעשעפטיגונג, און אין א קלענע פריהה הי ארץ־ישראל האבען עס — בלעבען אהן שום מיטלען צו עקזיסטענץ. און ווען 1926 האט די ציוניסטישע עקזעקוטיוע געפונדן אזעלכע לעגען איהרע אלע אונטערנעמונגען, און אנגעגען איהרע ערשטע געלד־מיטלען אויף רשעהען פון הונגער און נויט אונזערע בעסטע ארבייטס־כחות. פ'איז אזעגעהערט געווארען א העללי־קע שטיצע פאר ארבייטסלאזיקייט האט בין הייגט אנגעקאפט איבער הונדערט מוזענד פונט. און נאך ער היום צאהלט מען די חובות פון די שטיצע־הוצאות. נור פיל ערגער פאר די אומפרוקטיבע געלד־אויסגאבען אין דער מערשלושער און מאטעריע־לער שדרען פון אונזערע ארבייטס־קרעפטען. די קלענע הונגער־שטיצע און דאס דרינג־גען האבען צובראכען דעם מוט און געזונד פון אונזער בעפ־מער יוגענד, אויפגעלאשען די חלוצע התלהבות פאר אונזער נאציאנאלער ארבייט — און דעם ענערגיע־דעפיציט העלפן מיר נאך לאנג מוזען דע־קען...

ענדליך האבען מיר זיך אנגעהויבען אויפבויען פון אונזער לעפערנישען שלאף. א גרויסער טייל ארבייטסלאזע זענען ארויסגעגאנגען פון שטאדט אין דארף, דאס האט כמעט פון קריזיס נישט גע־ליטען. און אין אונזערע 1927 האבען מיר בעקומען די מעגליכקייט אבצו־שטעלען די שטיצע אין ירושלים, חיפה און עפולה. די ציוניסטישע עקזעקוטי־וע האט אנגעשטרענגט אלע כחות צו בעשעפטיגען א טייל ארבייטער אין נעזעלשאפטליכע און חיר־שאפטליכע אונטערנעמונגען, אין בנינים, בעחש־פערונג און זומפען־טריקענישן. די רע־גירונג האט אויך געמוזט אויסגעטען הונדערטע ארבייטער פון בעטיילונגען זיי אין שטעדטען־בוי, בעפעלדערונג און הייזער־בוי. דער אייגענער ארט האט די ארבייטסלאזיגקייט איז נאך שטארק פיהלבאר אין תל־אביב. די ארבייטער־ארגאניזאציע האט זיך אבער פעסט געגומען צום אויסרעטען דעם לעצטען נעסט פון ארבייטס־לאזיגקייט. עטליכע הונדערט ארבייטער פון תל־אביב האבען בעשעפטיגונג בי־בעקומען אין דארף זיך אנהויבען אין ד. גל., באהן־געבירעס, עפולה־שפע, דרעגאזש־ארבייט אין דזשערדא און אנדערע נעזעלשאפטליכע אונטער־נעמונגען. און בעת אז די ארבייטער העלען זיך ענדיגען דארף זיך אנהוי־בען בויען דער חיפה'ער פארט און פערחירקליכען א ברייטען בלאן פון רעגירונגס־ארבייטען. אין תל־אביב האט זיך אנהויבען בויען א צפון־קארטאל אין ירושלים. העלען זיך בויען גאנץ אונזערע־וויטע־געבירגס, דראקעלערס גרויסער מוזעום און רוטענבערגס בנינים העלען בעשעפ־טיגען פיל ארבייטער. די עקספלאט־טירונג פון ים־המלח האט זיך אויך פריהער ארבייטער שעפערע פערחירקלי־בען. הי מיר זעהען האלט זיך די לע־גע אין אזן בעסערן, און האט איינגאנ־צען געזיכערט הערען.

אונזער הויפט־אויפגאבע איז צו בע־פעסטיגען דאס מעהר פעסטע כחות ארום שטענדיגער, זיכערער בעשעפ־טיגונג. אין אונזער פאברוק־שטארק תל־אביב האבען זיך שוין בעפעסטיגט ארום אונזער יונגער אינדוסטריע 5000 ארבייטער. דאס זעלבע מיז אויך גע־טהון הערען אין דארף. די עפעלוכע מוזענד ארבייטער האבען הענגען אב אין די קאלאניעס פון די מעזען־ בייט מוזען בעפעסטיגען זייער עקזיס־טענץ פון אנ'אנגענעמען אין אנ'אנדערע אין דער אנדערער אין דער אנדערע אין דער אנדערע אין דער אנדערע

וויכטיג פאַר מיליטער־פליכטיגע פון עלטערע יאָהרגענג.

אין האָבן מיט'ן אַרבעטקעל 6 פון נעזעץ וועגן אַלגעמיינער מיליטער־פליכט, זענען אַלע מאַנספערשוינען פון 39 יאָהר, וועלכע האָבן בעקומען מיליטערישע בירגערשאַפט און זענען דורך די מאַבאַר־קאָמיסיעס אָנערקענט געוואָרען פאַר פעהיג צו מיליטער־דינסט און מיליטער־פליכט. דינסט און מיליטער־פליכט מיט'ן יאָהרגאַנג 1906 צוזאַמען דעם 17 און 19 מערץ.

אויף די פערזאָנען ביז 36 יאָהר אַלט, וועלכע זענען צוליעב וועלכע מ'איז סצות ערשט געשטאַנען צו דער מאַבאַר־קאָמיסיע צוזאַמען יולי 1927 ביז מערץ 1928 און זענען צוגעריכטעט געוואָרען צו דער קאַטעגאָריע „א" זענען אַריינגעצויגען געוואָרען אין מיליטער־דינסט.

דאָס רופען אין מיליטער די דערמאָנטע פערזאָנען, וועלכע זענען אַלע מאַמיליען־מענשען, האָט אַרויסגערופען פיעל זאָרגען צוליעב דעם האָט די עקזיסטענץ פון די משפחות פון די אַלטערע מיליטער־לעט איז אינגאַנצען בעדרעהט. ס'איז דאַריבער זעהר נויטיג צו וויסען, וויי אַזוי מ'קען מיט דער צושטימונג פון דער אַדמיניסטראַציע פון מיליטער־דינסט פאַר די דערמאָנטע פערזאָנען.

דיר מען סעלדעם אונז קען מען די דאָזיגע הנחות בעקומען: 1) אויפ'ן גרונד פון א דעציזיע פון קריגס־מיניסטער, 2) אויפ'ן גרונד פון אַרטיקעל 56 פון נעזעץ וועגן אַלגעמיינער מיליטער־פליכט.

די פרוען אָדער אָנגעהערינע פון די וועלכע זענען שוין אַלטע פון מיליטער־דינסט, קענען אַריינגעהן אין די ענטשעדעכענדע פ. ק. או.'ם ביטעם צום קריגס־מיניסטער אין וואַרשא און בעטען וועגן בעפרייען זייערע אָנגעהערינע פון מיליטער־דינסט, אָנגעבענדיג נאָר אַזעלכע מאָטיוען וועלכע־נען זיי וואָנען בײַ דער דעזיזיאָנערנער מאַכט.

די רוכטיגקייט פון די מאָטיוען האָט זענען אָנגענעבען אין דער ביטע דאַרפען בעשטעטיגט ווערען דורך דער טרמיניספּראַטיער מאַכט.

אויב די פערזאָנען, וועלכע זענען געוואָרען אין מיליטער, האָבען די בעדינגונגען צו אָנערקענען זיי פאַר די אַנצינג שפּיזער, דאַרפען זיי זיך וועגען וועגען דעם צו דער טרמיניספּראַטיער און אַלגעמיינער מאַכט. די ביטע דאַרף אָנהאַלטען: א פאַפּיליען־אויסצוג פון די ביכער פון שטעטען, אויף פערשידענערלי אופנים, הערבירט פאַר דער עמיגראַציע פון דער לאָקערענדער איבער זיי סכנה, שפּעטער ווערענשלעפּט צו ווערען, בעשטעטיגונג דאַרף אויך אָנגעגעבען ווערען צו דער פעסטנס נעפּט וועלכע ס'איז שטיצע.

וועגען אָבשטעלען טיילוויז די עמיגראַציע.

פרטים וועגען דער נייער פעראָרדנונג.

אין לעצטען נומער „רזש. אוסטאַר" איז פערעפענטלוכט א פעראָרדנונג פון דיר מיניסטאָרען פאַר אַרבעט און אויסערען־ענינים, וועגען טיילוויז אָבשטעלען די עמיגראַציע.

מיט ס'איז צו זעהען פון 1 אַרטיקעל פון דער צוטרעטער פעראָרדנונג, נעהמט דעם געזעצגעבער הויפּטזעכלוך אין אָבשטעלען די עמיגראַציע פון די עלטערנען, וועלכע האָבען אין די אַנגאַנדערונג־לענדער נישט קיין נאַראַנטירטע, זיכערע בעשעפטיגונג, אָדער בעזיצען נישט זיכערע און נעגונענדע אויסהאַלט־מיטלען.

דעסגלייכען דערלויבט די פעראָרדנונג אויך נישט צו עמיגרירען די פערזאָנען, וועלכע מאַראַלישע אינטערעסען קאָנען, אין די לענדער פון דער אימיגראַציע בעדראָהט ווערען.

מיט דער לעצטער פעראָרדנונג איז די רעגירונג אויפען צו בעשיצען די אַרבעטסלאָזע, נויטלעדענדע און עלענדע פרויען, וועלכע ווערען דורך אָנגעגעבען אופנים, אויף פערשידענערלי אופנים, הערבירט פאַר דער עמיגראַציע זיי סכנה, שפּעטער ווערענשלעפּט צו ווערען.

דאָרט אין נעץ פון פרויען־האַנדעל.

דער עמיגראַציע־טעט, איז בעפעלמעכטיגט, אין אַיינצעלנע פעלען, די אויסנערעכענטע קאָטעגאָריעס פערזאָנען יא צו ערלויבען עמיגרירען, אויב די בעדינגונגען פון זייער עמיגראַציע, וועלען געבען א גענוגענדע גאַראַנטיע, אז ס'איז נישט פערהאַן קיין בערעפּנויש לגבי זיי אָנצוזעהען די דערמאָנטע בעגרעניצונגען.

דער עמיגראַציע־טעט, איז בעפעלמעכטיגט, אין אַיינצעלנע פעלען, די אויסנערעכענטע קאָטעגאָריעס פערזאָנען יא צו ערלויבען עמיגרירען, אויב די בעדינגונגען פון זייער עמיגראַציע, וועלען געבען א גענוגענדע גאַראַנטיע, אז ס'איז נישט פערהאַן קיין בערעפּנויש לגבי זיי אָנצוזעהען די דערמאָנטע בעגרעניצונגען.

פרויען אָהן חתונה - אַכטונג האָבען נישט קיין רעכט אויף די דירות נאָכ'ן טויט פון זייערע מענער

עס איז שוין נישט אַיינמאָל עגזיסטענט די פראַגע אין וואָס פאַר א פאַל קאָן מען זיך אָפּרעכען הענען א העכערען דירה־געלד ווי עס ערלויבט דער אופטאַיי, די פראַגע האָט ערקלערט דאָס העכסטע געריכט. מיט דער דעציזיע פונ'ם 9 דעצעמבער 1927 און דעם זין, אז צו אַזאַלכע אָבמאַכען קענען נישט געהערען האַנדלעלאָקאַלען מיט 4 אַזביקאַציעס. דאַנענען קען מען בלוס רינגען א דיר רה פון 5 ציטער און מעהר ווי אָבדערען הענען העכערן דאָס דורה־געלד.

הענען צוריקבעקיטען דאָס אַזוי־גערופענע אָבטרעט־געלד קען מען לויט'ן אוסטאַיי אַיינקלאָגען נאָר ביז 6 חדשים. דו נעריכטען האָבען ביז איצט פראַקטיצירט אז מען א לאָקאַטאָר האָט נישט געצאָהלט קיין דורה־געלד און פאַרגעלענט אָבצורעכענען פון דער סומע פונ'ם אָבטרעט־געלד און אַפילו נאָך די 6 חדשים געהערען דאָס געלד האָט ער אַיינגעצאָהלט אַלס אָבטרעט־געלד.

דאָס העכסטע געריכט האָט מיט דער דעציזיע פון 9 דעצעמבער 1927 בעשטימט אז אַפילו אויפ'ן הענ פון קאָמפּענסאַטע קען מען נישט אַריינגרעכנען דאָס אָבטרעט־געלד נאָך 6 חדשים אויף דירה געלד.

אויב דער לאָקאַטאָר האָט נוטהיליג געצאָהלט א העכערן דירה־געלד, הו עס קומט לויט'ן אוסטאַיי, קען ער נישט אַיינקלאָגען מען זאָל איהם צוריקקעהרען דאָס וואָס ער האָט אַיינגעצאָהלט, אָדער מען זאָל איהם דאָס געלד וואָס ער האָט איבערגעצאָהלט אַריינרעכנען אין די ראַטעס פון דעם פרישען דירה־געלד.

דיר מיינונג האָט אויסגעזאָגט דאָס העכסטע געריכט מיט דער דעציזיע פון 23 אויגוסט און מערקט אָי אז אַזאַ אָבמאַך איז נישט גילטיג, פון דער צוויטער זייט, קען דער וואָס פערוינגט דעם לאָקאַל אויך נישט אַיינקלאָגען און פאָדערען צו בעצאָהלען דעם איבערגען צוצאָהל.

געוויסע בעהערענישען פון ערויס־רופען די דעציזיע פון העכסטען געריכט פון 20 יוני 1927, אז מען קען פאָדערען א עקסמיסיע צוליב שולדיג זיין דורה־געלד, אויב די הויך פון גרונד־דורה־געלד איז נישט גענוי פעסטגעשטעלט און דער לאָקאַטאָר צאָהלט נישט קיין דורה־געלד. לויט'ן געזעץ דערף דו זאָך זיין אַנדערש, דהינו: לויט א דעציזיע פון 9 נאָוועמבער 1926 קען מען קינדיגען דו דורה שוין דאַמאָלס, ווען דער לאָקאַטאָר בעשטעדיגט די טיילען פון הויז מיט וועלכע עס בענוצען זיך אַלע אַנדערע לאָקאַטאָרען.

לויט דער דעציזיע פון 26 אַפּריל 1927 האָט נישט א פרוי וועלכע האָט חתונה געהאַט בלויז לויט'ן יודישען דין (אָהן אָפיציעלע חתונה - שטען) דאָס רעכט צו ירשען דו דורה נאָכ'ן טויט פון איהר מאַן, מען דערף בעמערקען אז לויט'ן געזעץ פון לאָקאַלאָר־שוץ ירשנ'ס דו פרוי דו דורה נאָכ'ן מאַן.

אויף פסח הבע"ל

- טלטען - פסח'דיגען

טהוען מיר אייך עמפעהלען דעם פון לאַנגע יאָהרען בעקאַנטען און זעהר פיינעם

- טכטען - פסח'דיגען

פראַנקרק־קאַפּפעע־צוזאַטץ

אין קיסטעל און אויך אין רונדע פאַקונג

ער איזט ערצייגט בהכשר גמור אונטער אויפזיכט פון הרה"ג הג' מו"ה יעקב פרענקעל תאומים שליט"א אבד"ק פאָדגורזע והגליל וחתנו הרהמאה"ג וכו' מו"ה חיים קאַנגער שליט"א ובנו החריף וכו מ' יחזקאל פרענקעל תאומים שליט"א.

דער גרינזער שטרייפען אויף די פעקלעך בעזייכנט דעם כשר לחג הפסח און די פיינהייט דיעזער וואַרע.

Henryka Francka Synowie
Fabryka Środków Kawowych S. A
Skawina — Kraków.

דאָס האָט חתונה געמאַכט א מאַלמער און נים א פראָל אויף די מהיר פון רעראַקציע אין שרייבן צו מיר, שרייבט איהם אַרען, זאָל ער היסען, דער הולמיי נישט צו קומען צו דער חופה, איך בלייב ערשטוינט און פרעג איהם ווער איז נישט געקומען דער חתן? נאָך זאָגט ער, דער חתן איז שוין נראַרע יא געקומען, נאָר ער דער יסח שמו'ניק דער פרחן איז נישט געקומען, ער האָט מיר פערשטערט מיין שמחה, און דער מחותן דערצעהלט מיר א מעשה, אַז ער האָט אויף זיין מאַכטער'ס חתונה געריגנען דעם בעזאָפען ברחן ס. איהם נעגעבען האַנדגעלד און זיך געריכט אַז דער ברחן איהם פרעהליך מאַכען, קומט אָבער א פאָר שעה פאַר דער חתונה קומט צו נעהן א שליח פון ברחן און זאָגט אַן דעם מחותן אז ער קאָן לאַיער נישט אַנטיל נעמען אויף דער חתונה וואָרום ער האָט אַנדערע שוואַ צוגעזאָגט, עס האָט נישט געהאָלפען דעם מחותן'ס דראָהונג, די כלה'ס געהיין, דעם חתן'ס געבעט, ער איז אויף דער חתונה נישט געקומען, לכן הייל ער דער מחותן א הינער שיינער בעל הבית אז איך זאָל איהם דעם חברה'מאַן פאַרטים מאַכען.

פרעמענסיע נומער 3. קומען צו מיר עטליכע בעלי בתים מיט מענות פאַרטאָם איך שרייב נישט די שטיצלעך וואָס די היגע עלעקטראָהניע מהוה אַן, און אַיינער דער ה' ל. דערצעהלט מיר אז בײַ איהם האָט געטראָפען אַזאַ מעשה, די עלעקטראָהניע האָט איהם צוגעשטעלט א רעכנונג, און א מאַן אַרום איז געקומען דער בעאַמטער נאָך דעם רעכנונג באַשר עס איז דאָרט א מעות אין השבון, דעם רעכנונג האָט ער צוגעניטען קען אַנדערען נישט גע־בראַכט און ווען עס איז געקומען דער מאַן אין דער רעכנונג איז נישט געצאָהלט געוואָרען האָט מען דעם פראַגט איבערגעריגען און זיך געהיי־סען צאָהלען 5 זלאָטעס פאַר צולאַנ־משען, שרייט דער ווד, גזלנים איהר האָט ראַך מיר קיין רעכנונג נישט גע־נעבען פון וואָנען זאָל איך היסען ווען צו צאָהלען, עס האָט איהם אָבער גע־האָלפען ווי א טויטען באַנקעס, ער האָט בעצאָהלט ווי א טאַטע, דער אַנדערער קלאָגט זיך אויף דער עלעק־טראָניע אז זי מאַכט איהם דעם טויט מיט די עלעקטרישע קראַפט, דער דריטער מיט עפּיס אַנדערש און זיי אַלע האָבען צו מיר פרעמענסיעס פאַרוואָס איך נעם זיך נישט אַן זייערע עולות.

פרעמענסיע נומער 4. — ווען איך זאָל אייפרעכנען אַלע פרעמענ־סיעס וואָס מענשען און נישט מענ־שען האָבען צו מיר, וואָלט איך נישט אויסגעקומען א גאַנץ יאָהר, מיין גליק איז וואָס איך האָב א גוטע מבע און נעם זיך נישט איבער.

עס איז מיר א חידוש.

זעהט איהר, איך בין אַפילו א יוד וואָס בין צו אַלעם געוואוינט, איך האָב שוין אין מיין לעבען פיעל גע־זעהען און דאָס וואָס בײַ אַלעמען קומט אויס חידושים איז בײַ מיר גאָר פשוט, וואָרום אין קען דו וועלט מיט אַלע אויהרע משוגענע פערדרעהטע קונצען. עס מרעפט אָבער פיעל מאָל וואָס אַפילו בײַ מיר איז עס א חידוש און דער נאָענצער עולם וועט מיט אַנ־מאָל פרעגען נישט 4 קשיות נאָר עס־ליכע צעהנדליג קשיות און שאַלות און דער פרעגען פיט חינמדען לען צוזאַמען ענטפערן דעם אַלטען בעהאַפטען תירוץ עבדים היינו, דאָס הייסט אז עס איז נישט קען נעלר, נאָך די הגדה וועט מען זיך זעצען צום טיש און מען וועט פרעגען זיין דעם שולחן ערוך אַזוי ווי מיר עס נעהער צו זיין, נאָך די ארבע פוסות וועט מען וועט דערפען אַפּוער געטען דעם אַפי־קומן וועט ר' שמואל נאָלדשטיין געטען א גאַנץ זעקיל געלד, די פוסטיריוסס האָט די קהלה האָט בעשטיפט פאַר אַלע קולטורעלע, געזעלשאַפטליכע און פילאַנטראָפּישע אינסטיטוציעס און וועט טיילען בחוזק יד ר"ה מיט דער פולער האַנד, שפּעטער וועט מען מאַ־כען א הוליאַנקע ביז אין הייסען מאָג שרייען און עס וועט זיין אַזוי אויסגע־רעכענט, אז עס וועט זאָל מענטען ר' מאַ־נעל מיט'ן ר"ר ברעם, ר' דוד יצחק מיט'ן ראַטמאַן נאָלדבערג, ר' אַלף שפּערלינג מיט ראַפאַל פערערמאַן, ר' מיטרקאָמסקי מיט אַברהם רזיאַלאָ־פקי, ר' נחמן קרישאַן מיט ר' חיים הייגשטאָף, מיט אַיין וואָרט זיי משגע־מטאָנ שטעהט איז גאָך אַזעלכעס נישט געשעהען.

כלל־מהור, שטאָרט־מאַטעס, נרעם אַזאָ צו צוזאַמען יום־טוב האָט קען נור געשעהען חד בשנה אַיינמאָל און יאָהר.

אַיינלאַדונגען אויפ'ן דאָזיגען יום־טוב וועלען אַרויסגעשיקט ווערען שוין זונטאָג דעם 1־טען אַפּרעל 1928 יאָהר.

לויתן.

אַ וויכטיגע איבעראַשונג.

דאָס האָט אונזער פרעזעס פון דער יודישער קהלה ה' ש. גאָלדשטיין נרעם צו אויף דעם הייי־יעהרינען פסח וועט ווירקליך זיין א אויבערראַשונג.

דער געעהרטער פרעזעס האָט בע־שלאָסען אויף דעם הייי־יעהרינען פסח אַיינצולאַדענען צום סדר אַלע פרינסיס דשזערעס און יודישע רעטטענער און בכלל אַלע פאָרשטעהער פון די גע־זעלשאַפטליכע און פילאַנטראָפּישע אינ־סטיטוציעס צום סדר, הייות אָבער הי און זיין האַוינונג' וועט זיין צו ענג פאַר קען עין הרע אַזאַ ערט יודען, איז בעשלאָסען געוואָרען אָנצורופען דעם סדר אין דער „מעטאַלורגיא", צו דעם צוועק איז אויפגעשטעלט געוואָ־רען א מעציעלע האַלע וואָס האַלט חודערט מעטער אויף 25 דו ברייט, אויך איז אָנגענאָמען געוואָרען 2 לאַנ־גע טישען, הייין איז בעשטעלט געוואָ־רען גאַנצע פעטער וואָס וועט זיין צו־נעמישט מיט דו דערעס פון די פרינסיס זייערע רייד זענען מתיק מרבש. אויך איז צוגענרייט געוואָרען א גאַנצער מאַנען מיט מרור אויסגעריפען געוואָ־רען אין יודישען שפּיטאַל, דער דאָזי־גער מרור וועט איבערהויפט צוטייל ווערען יעדען אַיינגעלאַדענעם גאַסט צו א גאַנצע שיפעל.

דאַן וועט מען זאָגען דו הגדה און הערען אַזאַ קינסטלערישע

איך בין א יוד וואָס רעדט זיך אַזוי אַז איך פערשטעה שוין אויסעל די וועלט, נאָר א פנים אז איך האָב א מעות אין השבון, עס זענען נאָך פער־וואָן זאָכען וואָס איך פערשטעה נישט. אויך אין דעם פאַל איז מיר א נרויסער חידוש..

א וויכטיגע איבעראַשונג.

דאָס האָט אונזער פרעזעס פון דער יודישער קהלה ה' ש. גאָלדשטיין נרעם צו אויף דעם הייי־יעהרינען פסח וועט ווירקליך זיין א אויבערראַשונג.

דער געעהרטער פרעזעס האָט בע־שלאָסען אויף דעם הייי־יעהרינען פסח אַיינצולאַדענען צום סדר אַלע פרינסיס דשזערעס און יודישע רעטטענער און בכלל אַלע פאָרשטעהער פון די גע־זעלשאַפטליכע און פילאַנטראָפּישע אינ־סטיטוציעס צום סדר, הייות אָבער הי און זיין האַוינונג' וועט זיין צו ענג פאַר קען עין הרע אַזאַ ערט יודען, איז בעשלאָסען געוואָרען אָנצורופען דעם סדר אין דער „מעטאַלורגיא", צו דעם צוועק איז אויפגעשטעלט געוואָ־רען א מעציעלע האַלע וואָס האַלט חודערט מעטער אויף 25 דו ברייט, אויך איז אָנגענאָמען געוואָרען 2 לאַנ־גע טישען, הייין איז בעשטעלט געוואָ־רען גאַנצע פעטער וואָס וועט זיין צו־נעמישט מיט דו דערעס פון די פרינסיס זייערע רייד זענען מתיק מרבש. אויך איז צוגענרייט געוואָרען א גאַנצער מאַנען מיט מרור אויסגעריפען געוואָ־רען אין יודישען שפּיטאַל, דער דאָזי־גער מרור וועט איבערהויפט צוטייל ווערען יעדען אַיינגעלאַדענעם גאַסט צו א גאַנצע שיפעל.

דאַן וועט מען זאָגען דו הגדה און

אויפ'ן פרעמדען גרונט.

אַ מאַנסלעכע געשיכטע פון אַ יודישע פרוי.

אין אַ שטעטעל אין פולין, אין אַ הויז אין אַ גאַס, וואָנט אַ יודישע פרוי מיט אַ קינד. אַ מאַן האָט זי נישט. ווי אַזוי זי האָט אַ קינד, ווייסט נישט קיין מענטש. אַ מאַן האָט זי נישט, אָבער אַ קינד האָט זי

דער „גלגול" אין דער שווארצער טויב

נאך אין די קינדער - יאהרען, האט איך השב געלערנט אין חדר זענען ארומגעגאנגען פערשיעדענע פסודי-מעשיות וועגען גלגולים, רוחות און שדים. מען פלעגט דערצעהלען, אז מענשען האט השבען געהאט שבצוקי-מען פאר זייערע זונד, העלכע זיי זע-נען בענאנגען בים לעבען, זענען נאכ'ן טויט צורוק אהערגעשפארט נע-חערען אויפ'ן עולם-הזה, כדי מתקן צו זיין זייערע חטאים און זייערע נשמות זענען מגולגל געווארען אין חיות, עופות און בהמות. מען האט אויך דערצעהלט אז-מעל מעל חען מען האט „פון אויבען" געוואלט אנרייזען לעבעדיגע מענשען, האט הע-בען זיך נאך געשיקען אויף אונזער זינ-דיג וועלטיל, אויף זייערע בענאנגענע עהלערן, פלעגט מען אהערשיקען פון יענער העלט זייערס א געשטארבענעם קרוב העלכער האט אין געשטאלט פון עפיס א ברואה געשטראפט און נע-טשדעלט די מעשים און דרכים פון זיינע נעהנטע.

חען איך פלעג שהייסגעהן פון חדר, דערצו נאך ביינשכט און פ'האב בע-נעמען איינער אלטן אויפ'ן חעג א שווארצע קעץ א בייזען חונר אדער אנ'אנדער שרץ, האב איך געגעהייבען צו ציטערן און פלאטערן. אפשר—האב איך מיר געטראכט—געפונט זיך דע אין דער דזוינער קעץ די נשמה פון מיין פערשטארבענעם זידע, העלכער איז געקומען מיך שטראפען דערפאר חאט איך האב איבערגעחויפערט בים דאחעגען אדער דערפאר חאט כ'האב אויסגעגארט א צחייסען תלמיד א פאר קנעם ארג'ל.

א סך מאל, חען כ'בין שוין געווען אין די עלטערע יאהרען האב איך ארייגגעפראכט אין די דזוינע גלגולים און נרעד הייסונע חאך האב איך גע-חאט די פעגליקייט זיך צו פרעגען מיט אזא גלגול פנים אל פנים.

געשעהען אז דאס וונטאג אויף דער נאכט אויף דער גארנצארסקע גאס 23, חאט ס'איז פערגעקומען א חתונה פון רבורה בענדעס מיט עזריאל רא-זענצחען, די כלה איז א יתומה; מיט עטליכע חאכען צוריק איז איחר געשטארבען, דער פאטער יחיאל יוסף בענדעס.)

וונטאג אויפערנאכט, חען ס'זענען זיך שוין צוזאמענגעקומען די נעסט, די מוזיק חאט געשפילט א פ'עהל כס און דער רב ר' נחום שב איז געקו-מען מסדר קידושין זיין, חאט זיך אויפ'ן פענסטער, נעבען העלכען ס'איז גע-זעסען דער חתן, פלוצלונג געשטעלט א שווארצע טויב און מיט איחר שנא-בעל אנגעקלאפט אין דער שויב. עס-ליכע פון די נעסט האבען געפרובט די טויב אחרקצוטרייבען, אבער זי חאט זיך פערעקשנ'ט און פאר קיין פאל נישט געחאלט מחעק, פלאטערנד כסדר מיט איחר שנאבעל און פלוגלען אין די שויבען.

בעלד איז בייי מענכע געווירען נע-חערען א געראנג, אז די מעשה מיט דער שווארצער טויב איז נישט קיין פשוט'ע און מען חאט זיך דערמאנט אין די אלטע געשיכטעס פון גלגולים. ס'איז דעם עולם גלייך „קלאר" געווע-רען, אז דאס איז דער פערשטארבע-נער כלה'ס וואטער מגולגל געווארען אין דער דזוינער טויב און ער איז

אארגעקומען זי שטראפען דערפאר חאט זי האט אין דער אבלות געפיי-ערט די חתונה.

די מעשה פון גלגול האט זיך באלד איבערגעטראגען צווישען דער שטאדט ארויס און אין פערליף פון א קורצער צייט און די גארנצארסקא גאס בעלע-נערט געווארען פון הונדערטער מענ-שען, העלכע חאבען געחאלטען אין אייך בעטראכטען די טויב, און אין אנגחעגנ זיך אנדערצעהלט פערשיי-דענע מעשיות וועגען גלגולים.

אזוי אבער חיי די הכנות צו דער חיפה זענען נאך נישט געחאן אינגאנ-צען פערטיג און ס'האבען נאך גע-פעהלט מענכע פון די מחיתנים, איז דער רב דערווייל אחעק פון דער גארנ-צארסקא גאס אויף אנ'שנדערע חתונה, חאט ס'איז שוין געחען אלעס גרייט צו שטעלען די חיפה. דער פערזאמעל-טער עולם אין גאס האט באלד אי-בערגעבען פון טויל צו טויל, אז דאס איז דער רב אחעק פון דער חתונה, חייל ער זאל האבען ערקלערט, אז די חיפה חעט מען ערשט קענען שטעלען נאך 12 ביינאכט, חען די נשמה אין דער טויב חעט שוין נישט האבען קיין שליטה.

אנ'ערך 12 אזייגער ביינאכט נאך דער חיפה. חען דער חתונה-עולם האט געזעהען, אז נאכ'ן שרייען: „צוריק אין רייך רוח ארייז!" — פליהט די טויב אלץ נישט אחעק, האט מען געעפענט דאס פענסטער, ארייגגענומען די טויב און פון אלץ זיינען האבען זיך גע-הערט געשריען אין איחר זיי: „מזל-טוב, מחיתן!"

דער עולם, האבענדיג שוין דעם „חיפה - גאסט" בייי זיך אויף דער חתונה און דערצו נאך חען ער האט זיך געהאלטען גאנץ רוחיג, חאט האט געזאלט בערייטען אז ער איז שוין מסכים אויף דער חתונה, האט גע-מאכט א רקידה'לע און זיך אויף א אפט משמח געחען.

א נאנצע נאכט חאט דער „מחיתן" פע-בראכט אין דער חאוינונג אויף גארנצארסקע 23 און בייגעזאוונט די חתונה פון זיין מאנטער.

— — — — — — — —

ציטע-נעגס איז אויף גארנצארסקע 23 געקומען א פאליציאנט, העלכער האט איז בעגלייטונג פון א „נאלעם-יאוזש" פון דער זעלבער גאס, צונע-נומען דעם גלגול און איחם אנגעפיחרט איז זיי מקום מניחה. אין מויבען-שלאג איין.

סמאל.

דעם יום טוב פסח אהן נעכשענע פלעצלעך, בשבעס אזיי. קען מען זיך גישט פערשטעלען. היכטיג איז דאיי-בער אז די אלע פלאצקעס, טשרפען און אלערלייי קלענער נעגעקס זאל זיך אהינגעבען, אהן זארג אין דעם פאל קען זיין יעדער חער עס נוצט רר. עס-קערים באק פ'עשעק „באקין", חאל-טענרינ זיך ליים'ן נעעם ביכלע מיט עסקער'ס פארפיפען, אויסגעבע, יעף' חעלפעס איז צו בעקומען אין יעדען לאנער. ר'מאלס חאט מען די נשרא-מיע אז אלץ חעט נעחן גלאטיג און עס חעט זיי שמשקחאלט.

צוקער - גשבעקס אויף פסח שטרענג כשר.

חער עס וויל העלפט צופרידען זיין און שנעל ערלעדיגט ווערען זאל קומען באקען חויין-גשבעקס אויף פסח אין דער הינגעגישער צוקער-בעקעריי

מ. ה. אדערבערג, 1-טע אלעע 2

רוג נייער מארק 1, אין חויף, פארטער.

בעמערקונג: אויך בעקומט מען אין אין הורט און דעטייל פערשידענע צוקער-גשבעקס, ווי: צוקער-קוכענס, מאקראנען, אייער-מצות, ביסקאפטען, מאנדעלטערט מאו"ח.

בעקאנטמאכונג.

די עלטסטע פאבריק פון זאדע-וואסער און לימאנארע

J. LERNER

Częstochowa, Piłsudskiego 11

מאכט בעקאנט דאס געהרטע פובליקום דאס אויף פסח זענען די פרייזען פון מיינע אויסארבייטונגען נישט געהעכערט.

לעזט אויפמערקזאם!

די בעזחאוסטע

פראצאוניע פון פרישע דאמטו-בעקליידונג

ד. וואלפאוויטש

וואס חאט זיך געפונען ביי איצא אויף וואר שאווער 46

איז איבערטראגען געווארען אין נייעם מארק 6

חויז ה' חייסלפיש, פראנט, ערשטער שטאק

וואו עס ווערט אויסגעפערטיגט אלערליי דאמען-בעקליידונג לויט די לעצטע

נעטעסטע אינלענדישע און אויסלענדישע פאסאנען. אויך איז פערהאן אויף

לאגער א גרויסער אויסוואהל פון פערטיגע דאמען-בעקליידונג

און נעמט אויך אן אלערליי בעשטעלונגען.

די קונדען ווערען בעהאנדעלט פונקטליך און רעיעל.

גנעדיגנקט די אדרעס:

ד. וואלפאוויטש, נייער מארה 6, פרענט 1 שטאק

דאס שאקאלאד איז צוקערוואר-געשעפט

פון ח. קאלקא אגראדאווא 20 מ

עפענטלעך אויף פסח א ריכטיגן אויסוואהל פון די בעסטע טשעקאלאדע, פון פערשידענע פירמעס

צווישען אנדערן

מאנדעל - מאקראנען און מאנדעל - טארטען.

בעזערקונג: עס ווערט אנגענומען חויז-באק חעלכעס ווערט שנעל און רעיעל אויסגעפיחרט.

יין ישמח לבב אנוש

אזוי ווערט זיך פיהלען דער וואס ווערט קויפען אויף

פסח אין דעם אופער 40 יאחר עגזיסטירענדען וויין - גטשעפט

פון ישכר שעהנפעלד 1 אלעע נר. 1

וויין און מעהד.

עס איז צו בעקומען א גאנצער ליטר חען פרומע פון 2 זל. אן בין צו די סטע מייערסטע סארטען אלטען וויין, מיט אויך יי"ש 96-ער של פסח און ארץ-ישראל וויין כרמל.

ווער עס וויל פון זיין געלד צופרידען זיין

זאל קויפען דאמען - מאנטלטו ערשטקלאסיגע אויסארבעטונג

די נייעסטע פאסאנען צום זומער-סעזון אין דעם בעזואוסטען

חארשטאט פון דאמען בעקליידונג פון

מ. סטאווסקי, אלעע 12

אין הויף, רעכטס, ערשטער שטאק.

עס ווערען אנגענומען אלערעם בעשטעלונגען פון אייגענע און פעמדע-מרוויטע שטאפען.

בעקוועמסטע בעדינגונגען. פיליגנטע פרייזען. איבערצייגען זיך ביטע.

פאטאקאל

מיר בעשטיגען הערמיט אן די נעברידער פאטאק אונטער דער פירמא „י. ד. פאטאק זעהנע" אין מא-לאבאנדז געבען בענדין, אז די קאקוס-פוטער פון קאקוסניסע וואס ווערט אויס-נעארבייט אין זייער פאבריק אין מא-לאבאנדז מיט דעם נאמען „פאטאקאל" ווערט געמאכט בהכשר גמור על הנ הפסח על צד היותר טוב אונטער אונזער אויפזיכט און די פוטער מענען עסען היראים והחרדים און צו בענוצען אזוי צו פלישינע ווי צו מילכיגע מאכלים אהן שום נאכדענקונג. אויף יעדען פאקעט בעפינ-דעט זיך א שטעמפעל כשר לפסח בהשגחת הרב והבד"צ דבענדין.

ומעה"ב אור ה' יתרו תרפ"ח בענדין.

חנוך צבי הכהן לעווין אב"ד

יהושע דוט"צ

דן יצחק דוט"צ

חנוך דוד סג"ל דוט"צ

פערקויפער אויף משענסטאכאר און אומגעגענד: י. גראדאן, סטראשאצקא 14

לאזט נישט הונגערן איערע ברידער אין פסח!

ששיצט די קמחא-אקציע!

עס דערגעהנטערט זיך דער יום-טוב פסח, דער יום - טוב פון בעפריי-אונג. ליידער ערוואארטען פיעל פון אונזערע ברידער און שוועסטער דעם דא-זיגען ערהאבענעם יום-טוב נישט מיט פרייד און צופרידענהייט, נאר מיט או-מעט און פערצווייפלונג, נישט האבענדיג קיין מיטלען איהם דורכצומאכען.

און אויב אין משך פון א גאנץ יאהר קומט אויס אונזערע נויטבעדערי-פטיגע ברידער און שוועסטער מיט גרויסער אנשטרענגונג און שווערינקייט דורכצולעבען דעם טאג, איז דאס פאר זיי אין משך פון דיי עטליכע טעג פון פסח פשוט א לעבענס-פראגע.

יעדער פון אונז, ווען ער נעהט פאר זיך אנגרייטען אויף פסח, מוז דעריבער אונבערינגט געדענקען אין די אונגעהויער גרויסע צאהל פעראריימטע און בעדערפטיגע, וועלכע זענען נישט אומשטאנד דאס מינדעסטע פאר זיך און זייערע פאמיליעס פארצובייטען אויף יום-טוב. אויך מוז ער האלטען אין זכרון די ארימע קראנקע, וואס ליגען אין די שפיטעלער, די יודישע סאל-דאטען, וואס זענען פערוואגעלט פון פרעמדע שטעדט, די יודישע ארעסטאנ-טען וואס דארפען וועניגסטענס אין יום-טוב פון פרייהייט וועגען זייער ארעסט טייל ווייז פערגעסען.

כדי אלזא מיר זאלען קענען מיט א רוהיג געוויסען זיך זעצען צום סדר און כדי די ווערטער וועלכע מיר רופען אויס פייערליך ביים אנפאנג פון סדר: „כל דכפין יתי ויכול"—„ווער עס איז הונגעריג זאל קומען עסען", זאלען איבערהויפט האבען א זין און נישט מאכען קיין לעכעריכען איינדרוק, מוזען מיר אונבערינגט מיט אלע כוחות פיטהעלפען אז אויך אונזערע ער-ארימטע און פערארמגליקטע ברידער און שוועסטער זאלען האבען די מעג-ליכקייט דעם יום-טוב אייגצוארדנען און נישט זיין געצווינגען אנשטאט פסח צו פייערען — תעניתים אבצוריכטען.

יעדער יוד וואס וואוינט אין טשענסטאכאוו איז דאריבער מחתב אנטייל צו נעהמען אין דער פסח-אקציע, וואס ווערט ארגאניזירט פאר דער יודישער בעפעלקערונג, דורך ארייגטראגען א קמחא-אבצאהל אין דער יודישער גמינע. דער חוב פערפליכטעט אלץ, חוץ די, וואס נעהמען קמחא, ווער עס וועט די

דאזיגע פליכט נישט ערפילען, איז נישט יוצא מיט דער מצוה פון לבער מצה.

דעם אבצאהל דארף יעדער ארייגטראגען שפעטסטענס באלד נאכהער, ווי ער האט געקויפט אדער געבאקען מצות.

קיינער טאר זיך נישט אבזאגען צו געבען דעם אבצאהל דורכדעם, וואס ער וועט זיך שאפען א היתר יוצא צו זיין דערמיט וואס ער גיט אין זיין שוחל, שטיבעל אדער זיינע קרובים.

יעדער מוז געבען, אויב ער איז נאר נישט קיין נעהמער!

ניט מיט א ברייטער האנד, ווייל די ארמעע בערערפטיגע און נויט-ליידענדע איז אונגעהויער גרויס!

לאזט נישט פסח הונגערען אייערע ברידער און שוועסטער.

נחום אש אבדפ'ק

טשענסטאכאוו, חודש ניסן תרפ"ח.

בעקאנטמאכונג.

אזוי ווי אלע יאהר וועט אויך דעם ערב פסח געמאכט ווערען אין

ביהמ"ד ת"ת מחזיקי הדת גאדרזעצנא 50

סיומ'ס פאר בכורים

פון 5 א זייגער פריה, מיר האפען אז יעדער וועט פערשטעהן צו קומען צו אונז און דאמיט גלייכצייטיג צו שטיצען די ת"ת אין וועלכער עס לערנען בין 400 קינדער פון די ארעמסטע שיכטען און געפינט זיך אין א קריטישען צושטאנד.

די פערוואלטונג פון ת"ת מחזיקי הדת.

OGŁOSZENIE.

W myśl § 2 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17|VI 1924 (Dz. Ust. R. P. N. 51 poz. 522) Magistrat podaje niniejszym do wiadomości publicznej, że

budżet Gminy m. Częstochowy na rok 1928|29 wyłożony został do przeglądu zainteresowanych na przeciąg jednego tygodnia, t. j. od dnia 26 marca r. b. do dnia 2 kwietnia 1928 r. włącznie.

Zainteresowanymi w zrozumieniu ustawy są płatnicy danin komunalnych. Budżet przeglądać można w Biurze Centralnej Rachuby—Ratusz (pokój № 10) w godzinach od 9—13

Częstochowa, dnia 24 marca 1928 r.

MAGISTRAT m. CZĘSTOCHOWY.

Wybory do Sejmu w Okręgu Wyborczym № 17

Częstochowa-Radomsko

Na zasadzie art. 103 pkt. 1 ord. wyb. do Sejmu podaję do publicznej wiadomości, że w dniu 19. marca 1928 r. do Okręgowej Komisji Wyborczej № 17 Częstochowa-Radomsko przez Zygmunta Cykowskiego i 68 wyborców, wszystkich zamieszkałych w gminie Złoty Potok, powiatu częstochowskiego, wniesiony został protest przeciwko wyborom do Sejmu w tym Okręgu.

Protestujący skarżą się na nieuzasadnione unieważnienie przez Okręgową Komisję Wyborczą № 17 listy kandydatów na posłów do Sejmu, wniesionej przez nich pod nazwą „Lista Rolników na gruncie Katolickim przy współpracy z Rządem", oraz na wzięcie udziału w posiedzeniu Okręgowej Komisji Wyborczej, która listę tę unieważniła pełnomocnika listy № 1 Tomasza Majera, który poprzednio na zasadzie art. 49 pkt. 4 ord. wyb. do Sejmu z powodu nazwy tej listy podniósł zarzut.

W przeciągu 14 dni od dnia w którym ogłoszenie niniejsze ukaże się w Monitorze Polskim przysługuje każdemu wyborcy prawo wnoszenia zarzutów przeciwko treści tego protestu, jakoteż w ciągu tegoż czasu wolno każdemu wyborcy przeglądać protest ten w lokalu Komisji Okręgowej Wyborczej (Magistat, I p. pokój № 12 od godz. 17—18) i czynić z niego odpisy.

Przewodniczący Okręgowej Komisji Wyborczej № 17
Sędzia Sądu Okręgowego:
(—) STANISŁAW KAMIENIOBRODZKI.

W Sali Straży Ogniowej

w sobotę, dnia 31 marca o godz. 8 i pół wiecz. odbędzie się

RECITAL FORTEPIANOWY

wykonawca **ARTUR HERMELIN**

W progr: Bach Bussoni, Szuman, Strauss, Debussy, Chopin, Liszt

Szczegóły w afiszach i programach.- FORTEPJAN BECHSZTAJNA
Przedsprzedaż biletów w „Renomie", Aleja 21. — Telef. 448.

עס איז שוין א בעוואוסטע זאך

אז די בעסטע און שמאקהאפטסטע אויסארבייטונגען פון פערשידענע

גטרויכטרטע פרישע און וואורשטע

זענען צו בעקומען אין דער אנערקענטער פירמע

א. אבראמאוויטש, אלטע 4

פיליעס: אלעע 28

אלטער מארק 30

אויך אין צו בעקומען שטרענג כשר שמאלץ אויף פסח.

אויפרוף!

זײַט יאָהרען הערט אין אונזער שטאָדט אײַנגעאָרדענט אויף פסח א קוך פאַר יודישע זעלנער מיט דער הילף פון א ספּעציעלען יו־נענד־קאָמיטעט.

דאס איינארדנען פון דער קוך האט דעם ציעל צו געבען די מעגליכקײַט דעם יוד. זעלנער, וועלכער געפונט זיך דערוײַטערט פון זײַן הײַם, צו פער־ברענגען אין אונזער בעפרײַאונגס־יום־טוב נעמיטליך מיט זײַנע ברודער־זעלנער.

אײַנזעהענדיג, אז א קוך איז א אונ־בעדינגטע נויטווענדיגקײַט, ווײַל מען קען נישט שיקען די זעלנער אין פרי־חאטע וואוינונגען וואו זײַ פיהלען זיך פרעמד — ארדענט אײַן די יודישע גמינע זײַט עמליכע יאהר א קוך אויף איהר חשבון, וואו די זעלנער ווערען בעהאנדעלט מיסטערהאפט און פער־ברענגען אין זײַער סביבה.

צום בעדויער, צוליעב דער קריטי־שער מאטעריעלער לאגע פון דער יוד. בעפעלקערונג האט נישט די פערהאלטונג פון דער יוד. קהלה די נעהערינע סומע צו דעקען די גרויסע הוצאות, אין וועלכע די קוך נויטיגט זיך.

נעמענדיג אבער אין אכט, אז די קוך איז דורכאויס נויטיג — האט דער רשבינאט און די פערוואלטונג בעשלאָ־סען צו זאמלען די נויטיגע סומען מיט דער הילף פון דער יוגענד, וועלכע האט זיך ביז איצט אויסגעצײַכענט מיט אַ־אונגעהויערע איבערגעבענהײַט בנוגע זײַערע ברידער־זעלנער און די יוגענד־דעלעגאציעס וועלען בעזוכען די יודי־שע בעפעלקערונג, כדי צו שאפען די נקהעריגע מיטלען.

מיר וועגדען זיך דעריבער צו דער גאנצער יודישער בעפעלקערונג וואָ־רים צו אונטערשטיצען די אזוי וויכטיגע אַקציע און שענ־קען טעהר פון זײַער יכולת, לדי מיר זאלען נישט זײַן געצווינגען איבערצורײַ־סען די פעל־יעהריגע טראדיציע פון אײַנארדנען א קוך פאַר די יודישע זעלנער אין משענסטאכאָוו.

נחום אש אבדפ'ק

די פערוואלטונג

פון דער יוד. קהלה

אין משענסטאכאָוו

דער קוך־קאָמיטעט

פאַר יוד. זעלנער.

פון דער רעדאקציע.

מיר האבען ערהאלטען ס חײַטער־רינען ענטפער פון ה' ג—ן אין צי־זשטענהאוגן מיט דער בערוהרטער פרא־גע וועגען דער האנדלונג בעת די פערנאנגענע סענאס־וואהלען — נישט העלענדיג שבער מעמער פערטוועצען די צוועקלאזע רעגעסע אין דעם גע־ביעט, כדי נישט פערטזוועצען קײַן קאָנפליקט, קענען מיר דעריבער דעם ענטפער נישט אָנדרוקען.

פון יודישען טעאטער.

הײַנט פרײַטאג און מארגען שבת ווערען געגעבען די לעצטע דרײַ פאַר יום טוב פערשטעלונגען.

הײַנט האלב 9 אזיגר ווערט גע־געבען די זעהר פרעהלעכע אויפשפע־טונגס־אָפּערעטע „א מעגש זאל מען זײַן", שבת נאכמיטאג צום לעצטען מאָל די זעהר אויסגענומענע אָפּערעט־קע „קאחקאזער ליבע", שבת אָוועד די בעראוסטע פיעסע „דער בשלן".

חי מען מײַלט אונז מיט גרײַט די פרעגע צו אויף יום־טוב א נײַעם רע־פערטואר, די רעפעטיציעס קומען פאַר פאַנ־טעניק, אזוי אז די יודישע טעא־טער בעזוכער וועלען דעם הײַ־יעהרי־גען יום־טוב בעזוכענדיג די פערשטע־לונגען תאבען א נײַסטיגען געניס.

אויך דעם זונטאג דעם ערשטען מאָל הול־המועד געגעבען ווערען א ספּעציעלע קינדער־פערשטע־לונג.

דער בורזשעט פון משענס־טאָכאָווער סײַמיק.

דער בורזשעט פון קרײַז־סײַם ווערט איצט בעטראכט דורך דער קרײַז־אָב־טעלונג.

דער בורזשעט זעהט פאַר א סומע פון 1 מיליאָן 900 טויזענד זלאָטעס פון וועלכע א העלפט איז בעשטימט אויף צו בויען נײַע וועגען און נאנצען קרײַז און די טערערע העלפט אויף הילף פאַר שולען פון די רעגירונגס־פעטינגען.

פסח פעריען איז די שורען.

דאס בילדונגס־מיניסטעריום האט פעראָרדענט און א צירקולער צו אַלע שול־קורשטאָריומס אז די פסח־פעריען אין אַלע אָפּלקס אין מיטעל־שולען זאָ־לען דויערען פון 3 ביז דעם 16 אפ־ריל ד. י.

דרײַ פינאנץ־אמטען איז משענסטאָכאָוו.

דעם 1־טען אפריל זאָל שוין פער־עפענטל־כט ערען אפיציעל די פי־נאנדערפעלונג פון דעם הינען פינאנס־אמט אין דרײַ אמטעלונגען: אָבמעלונג נומער 1 דעם ארומגעסען די נאנצע משענסטאכאער מעל פון דער לוב־קער זײַט אלעץ, אמטעלונג נומער 2 — די רעכטע זײַט פון דער שטאָדט און נומער 3 — פאַ־ן קרײַז.

ארטור הערמעלין אין משענסטאָכאָוו.

נאָך א לענגער מעלען און אוים־לענד, וואו די פרעסע האט נינסטיג אָנגעשאצט דעם אונגעוועהנליכען היר־סוא־טאלענט פון דעם בעריהמטען ארטור הערמעלין, העט ער אויך אין משענסטאָכאָוו דעם 31 מען ה. ח. אין זאל פון די מעערלעשער נעבען א גראנדיעזען קאָנצערט.

אין פראגראם נעהען ארײַן א רײַהע קלאסישע טוויק פון באקי, שוהמאן, שטרויס, שאפען א. א.

אײַנצעלהײַטען אין די פראגראמען.

אַ זיצונג פון מאָגיסטראַט.

אויף דער לעצטער זיצונג פון מאָ־גיסטראט זענען אײַסער דער פראגע וועגען קאכף מ'ס'ן יקיות פון ברויט, אויך בעהאנדעלט געוואָרען א גאנצע רײַהע טנדערע פראגען:

עס איז בעהאנדעלט געוואָרען די פראגע וועגען בויען דאס נײַע שאָ־רטישע שפ'מאל, וועלכעס ווערט פראָ־קרט אין דער גרויס פון 500 בעט־לעך פאַר קראנקע.

אויסערדעם האט דער מאגיסטראט בעשלאסען צו נעמען א הלואה פון 20 טויזענד זלאטעס אויף צו בויען א פפערס־פאַרק, אין וועלכען עס וועלען זײַן פערהאן אלערליי פלעצער אויף פוסבאל־קאמפען, לײַכט־אטלעטיק, א מאָר אויף וועס־לויפען, פלאשעס און שו'ם־אָבמײַלונגען.

דאן האט דער מאגיסטראט ערלע־רינט א רײַהע ביטעס וועגען שטיצע, וועגען וואוינונגען פאַר די לאקאמאָ־ען וואס האבען געטוזט פערלאָזען זײַערע וואוינונגען צוליעב די געפאהר פון די הײַזער און אויך די פראגע וועגען לאָ־זען איבער דער שטאָדט א שטענדיגען אויטאָבוסען־פערקעהר.

כשר לפסח

KUNEROL

א גאראנטיר־טער ריינער שפּייז־פעטס פון קאָקאָסניס

ווערט אויסגעאַרבײַט אונטער דער השגחה פון הרב ר' שמואל גאָהרקנעפּלד פון מאטערסבורג מיט'ן רעכט פון הרב ר' אברהם צבי פערלמוטער אין וואַרשא.

— הילפטיג פאַר —

בוי־מייסטער און הויז־בוטזיצער

עס איז בײַ מיר צו בעקומען די שטארקסטע

קאפּלעס,

וועלכע זענען בעשאַ־פען מיט א טעדאל

מיט אכטונג:

א. פישער, וואַרשאווער גאס 11.

Lekarz - Dentysta

A. GOTTAJNER

Ogrodowa 19

wejście również przez N. Rynek 11

przyjmuje

od godz. 10—1 i od 3—7 wiecz.

Złoty medal na Wystawie w Katowicach 1927.
Zastępca: I. LEWKOWICZ, Częstochowa, Narutowicza № 15.

א באמת גוטע שטימונג

הערשט בעת יום־טוב און שטיב נאָר דאן, אויב אלעס וואס מ'האט אָנגעגרײַפט האט זיך אײַנגעגעבען. פאַר אלעס דאנ'ך האבען נעראָטען ראט געגעבען, דאריבער ראטען מיר נישט צו ריזיקירען מיט די גוטע און טײַערע מאכלים, נאָר צום באקען זאָל מען נוצען נאָר ד'ר עטהערס בעק־פּראָשעק „באכין". העלען מען קריגט אין אלע געהעלבער פּנקט אויף גוט ווי ד'ר עטהערס פורינג־פּראָשעק, וואַניליע־צוקער „צוקער־מעהל נופטין" א. ז. וו. פּועל נײַע און הערמעטישע אָנוויזונגען צו באקען קען מען שפּען פון נײַעם פּאַרבינ־אילוסטרירטען ביכעלע מיט דר. עטהערס פאָרשריפטען וואס מען קריגט אויך אין יעדען געשעפט פאַר 40 גראָשען. פון דעם ביכעלע הערט מען אויך געוואויר געוויסע פרטים וועגען דעם אויסגעצײַכענטען בעק־אפּאראט דער „כשוף־מאכער" (Czarodziej) אויף וועלכען מען קען בײַ א קלען גאנ־פלעמיל באקען, פּרעגלען און קאָכען.

Dr. August Oetker. Oliwa

מעאַטער „אדעאָן" אלעץ 27.

לעצטער סעאנס 9-15 אוהר.

געוועהנליכע פרײַזען.

ביז שבת דעם 31 מערץ, דאס נײַסטע פראנצויזישע קונסטווערק, וועלכעס מיר גי־בען פאַר וואַרשא.

Korsarz Oceanu

מעכטיגע דראמא פון לעבען, אין 2 סעריעס, 12 אקטען צוואמען אין אײַן פראגראם. אין דער ראָל פון יס־הקלד: דער שעהנער הערלישער זשאן אנדזשעלא.

אכטונג: דעם 5, 6 און 7 אפריל ווערט אין „אדעאָן" נישט געשפּילט.

אנאָנס: פון זונטאג ד. 1 ביז מיטוואך ד. 4 אפריל: דער מעכטיגסטער פילם פון יעצטיגען סעזאָן.

WALKA NAMIĘTNOŚCI

גרויסע דראמא פון רוסישען לעבען אין 10 גרויסע אקטען. אין די חויפּט־ראָלען די אונ־פערגלייכליכע עדנא פּוריוואנס, פלאָרא לײַבערעטאָן, פיאטר באַטשעוו און זשאן דאקס.

מעאַטער „נאוואשצי" אלעץ 12.

לעצטער סעאנס האלב 10.

פון פרײַטאג דעם 30 ביז שבת דעם 31 אײַנשליסליך.

OAZA MIŁOŚCI

דראמא, וועלכע אילוסטרירט דאס לעבען פון א פעראינטען זוהן פון א פולקאוניק, דורך זײַן פלה.

אין דער הויפּט־ראָל רישארד באַרטעלמעס.

צוליעב דעם לאנג־דויערנדען פּראָגראם לעצטער סעאנס 9 אוהר.

גרויסער דאָפּעלטער פּראָגראם אין 17 אקטען צוואמען.

דער פרעהליכסטער פילם מיט'ן גרעסטען וועלט־קאָמיקער.

MĘCZENNIK SPORTU

אין דער הויפּט־ראָל האראלד לאָיד.

מעאַטער „נאוי" אלעץ 43.

לעצטער סעאנס האלב 10 אוהר

הײַנט און ווײַטערע טעג. גרויסער אינטערנאציאָנאלער יובילעאום פילם!

פילם אילוסטרירענדער די מראגישע געשעהענישען פון אונערפאהרענע מאדלעך.

מאטאָ: ערמאָרד נישט קײַן קינדער...

די מעכטיגסטע טראגעדיע פון צוואנציגסטען יאהרהונדערט אין 10 אקטען.

אויסלענדישע ארטיסטען: נאטאליא לײַסענקאָ, וואלטער רילא, אלבערט שטײַנרוק.

וואַרשאווער ארטיסטען: וואנדא זאווישאנקא, פרעד סים, א. קאטשאנאָווסקי.

DUSZE DZIECIĘCE OSKARŻAJĄ WAS...

Redaktor Izrael PŁOCKIER Wydawca B. BOCIAN Druk. B. BOCIAN aleja I-sza 8

צוקער

כשר לפסח

אויך וויין, מעהד, שפּירט, שליוואָוויץ און קאָניאַק

של פסח

די בעסטע וואָרען, רעיעלסטע בע־האנדלונג צו בעקומען אין דער לאנג־ענוויסטירענדער פירמא

ה. דראזדזיק

אלעץ 11.